METSÄTALOUS

Harva metsänomistaja selviää enää itse metsän viljelystä ja jälkitöistä. Vieraalla teetettyinä ne taas ovat kalliita. **JOHTAVA ESITTELIJÄ ILKKA KOIVISTO, SUOMEN METSÄKESKUS**

Kotimainen viljelykuusi koristaa valtaosaa joulujuhlista

Joulukuusen viljely yleistyy Suomessa pikkuhiljaa. Kaksi kolmesta joulukuusesta on peräisin kotimaiselta kuusenviljelijältä. Ulkomailta tulee joka kymmenes joulupuu.

Taloustutkimuksen viimevuotisen tutkimuksen mukaan 54 prosenttia kotitalouksista hankkii vuosittain joulupuun. Sen lisäksi niitä pystytetään julkisiin tiloihin.

Kasvatettujen kuusten osuus myynnistä on noussut nopeasti viimeisen viidentoista vuoden aikana.

Kaupungistumisen myötä yhä harvemmalla on omaa metsää, josta voisi hakea kotiinsa joulukuusen.

Toisaalta myös viljellyn kuusen tuuheus ja tasaisen kartiomainen muoto miellyttää monen nykyihmisen silmää enemmän kuin varjossa kasvanut metsäkuusi.

”Hakkuutyömailta ei enää saa hyviä joulukuusia, kun latvatkin korjataan talteen. Hyvä latvakuusi vaatisi metsurihakkuun”, Joulupuuseuran puheenjohtaja **Hanna Holma** toteaa.

Joulupuuseura on kuustenkasvattajien ja heidän sidosryhmien toimintaa edistävä järjestö.

Noin viisisataa viljelijää

Joulupuuseuran arvion mukaan Suomessa on noin viisisataa joulukuusenviljelijää. Heidän joukossaan on joulupuita ja leikkohavuja sekä pää- että sivuelinkeinonaan kasvattavia sekä harrastajia.

Eniten kasvattajia on Etelä-Suomessa, missä markkinatkin ovat suurimmat. Pohjoisimmat viljelmät sijaitsevat Oulu–Kuusamo-akselilla.

”Viljelijöitä tulee lisää pikkuhiljaa, mutta se ei näy heti myyntimäärissä”, Holma sanoo.

Kuusi myydään tavallisesti noin kymmenvuotiaana.

Viljelmiä on perustettu pelloille, metsämaaksi rekisteröidyille pelloille, metsämaalle, sähkölinjojen alle ja vastaaville maatalouteen heikosti soveltuville alueille sekä omalle että vuokramaalle.

Noin neljä viidennestä viljelmistä on suomalaista metsäkuusta. Lisäksi tuotetaan pieniä määriä serbiankuusta, mustakuusta, pihtoja ja okakuusta.

”On siinä ja siinä, menestyykö pihta Suomen ilmastossa. Jotkut ovat viljelyssä onnistuneet”, Holma kertoo.

Tuonti tasaantunut

Holman mukaan kotimaisille viljelykuusille on hyvin kysyntää.

”Alalla on myönteinen tunnelma. Kuluttajat arvostavat kotimaisuutta. Lähellä tuotettu kuusi on ympäristöystävällinen valinta.”

Joulupuiden kasvatuksessa käytetään Suomessa hyvin vähän lannoitteita ja suojeluaineita.

Ulkomailta, lähinnä Tanskasta, tuodaan noin 150 000 joulupuuta vuosittain.

”Tuonti on tasaantunut kasvuvuosista. Tanskassakin on paineita nostaa hintoja”, Holma kertoo.

Myös Virosta tuodaan jonkin verran kuusia. ”Tarkkoja lukuja on vaikea saada, sillä se on EU:n sisäistä liikennettä. Tulli ei rekisteröi pieniä tuontimääriä.”

Kotimarkkinat vetävät vielä sen verran hyvin, että suomalaisia joulukuusia ei ole vielä yritetty viedä ulkomaille.

”Kenties vientiä voisi viritellä Pietariin, jossa väestö rikastuu ja muuttaa kaupunkiin”, Holma tuumii.

Ympärivuotista työtä

Heikki Puputti Eurasta on aloittanut joulukuusen viljelyn harrastuspohjalta, mutta tekee sitä nyt päätyökseen.

Hänellä on viljelmiä 20 hehtaaria ja yksi palkattu työntekijä. Pelkillä kuusilla ei kuitenkaan elä, vaan yrittäjä myy myös havuköynnöksiä ja kuusenpakkauslaitteita.

”Myynti huipentuu jouluun, mutta töitä riittää ympäri vuoden”, Puputti toteaa.

Kevätkesällä istutetaan taimet, kesällä torjutaan heinää, lannoitetaan ja leikataan oksia. Lokakuussa alkaa havuköynnössesonki.

”Hyvistä koristehavuista on pulaa, mutta sen täytyy olla valossa kasvanutta, tervettä ja tuuheaa. Hakkuujätteet eivät köynnöksiin kelpaa”, hän vinkkaa metsänomistajille.

SUVI NIEMI

KARI SALONEN

Metsäylioppilaiden kuusikauppiaat Lauri Tapio (vasemmalla) ja Santtu Råberg kuormaavat kahdeksanmetristä kuusta, joka viedään espoolaisen taloyhtiön pihaan.

Metsäylioppilaat harjoittelevat puukauppaa joulukuusilla

Ladon pihassa Helsingin Viikissä makaa puita, joista ei ensi näkemältä arvaa, että ne ovat satojen eurojen arvoisia joulukoristeita.

Kun kuorma-auton nosturin koukku nappaa kiinni rungosta, koko komeus valkenee.

Kahdeksanmetrinen joulukuusi lähtee Metsäylioppilaiden kuusikauppiaiden matkassa espoolaisen taloyhtiön pihalle.

Helsingin yliopiston metsätieteen opiskelijoilla on kuusikaupasta jo yli sadan vuoden historia. Perinteikäs kuusikauppa aloitti toimintansa vuonna 1909.

Traditioihin kuuluu muun muassa joulukuusen toimittaminen tasavallan presidentille Mäntyniemeen.

Sitä ennen kuuden metsänhoitajaopiskelijan on pakerrettava kokonainen syyslukukausi, jolloin opiskeluille ei juuri jää aikaa.

Metsäylioppilaat tavoittelevat kuusikaupasta kuusinumeroista myyntiä. Viljelijälle maksetaan toimituksen koosta ja muista kustannuksista riippuen 30–80 prosenttia kuusen myyntihinnasta.

”Kokemus on rahaa tärkeämpää”, kuusikauppias **Lauri Tapio** kommentoi.

Kokemusta karttuu niin asiakkaiden kuin viljelijöiden kanssa neuvotellessa ja aikatauluja sumpliessa.

Kuusten kotimaisuudesta Metsäylioppilaiden kuusikauppa pitää kiinni, vaikka ulkomailta puita saisikin huokeampaan hintaan.

”Virolaiset puut ovat puolet kotimaisia halvempia”, Tapio toteaa.

Metsäylioppilaat myyvät joulukuusia ja havuköynnöksiä pääkaupunkiseudulla, ja ne ovat peräisin muun muassa Mäntsälästä, Hyvinkäältä ja Eurasta.

SUVI NIEMI

JOULUPUU

Joka kymmenes ulkomailta

Puolitoista miljoonaa joulupuuta koristaa suomalaisia koteja ja julkisia tiloja vuosittain.
Vähän yli miljoona joulupuuta tulee suomalaisten kasvattajien tiloilta.
Omasta tai suvun metsästä haetaan noin 300 000 kuusta.
Ulkomailta tuodaan noin 150 000 joulupuuta. Suurin osa niistä on Tanskassa kasvatettuja kaukaasianpihtoja.
Kotimaisen joulupuumyynnin vuotuinen bruttoarvo on noin 32 miljoonaa euroa.
Lähde: Joulupuuseura

Rauduskoivun perimä selvisi

Helsingin yliopiston ja Metsäntutkimuslaitoksen tutkijat ovat selvittäneet rauduskoivun perimän. Tiedosta on hyötyä metsänjalostuksessa ja perustutkimuksessa.

Tutkimus mahdollistaa esimerkiksi koivun erikoismuotojen, kuten pirkkalankoivun ja taalainmaankoivun, taustalla olevien geenien paikantamisen. Myös visakoivun synnyttävät geenit voidaan selvittää.

Koivunjalostus voi tehostua ja tarkentua, kun perimästä selviävät haluttuihin ominaisuuksiin vaikuttavat geenit. Tieto geeneistä mahdollistaa laadukkaiden puiden valinnan jalostukseen jo hyvin nuorena.

Koivun perimän selvittäminen avaa tutkijoille uusia mahdollisuuksia selvittää eri puulajien evoluutiota ja niiden välisiä sukulaisuussuhteita.

Rauduskoivu on lehtipuista Suomen metsätalouden tärkein laji.

Uusia rauduskoivikoita on istutettu viime vuosina noin 2 500 hehtaaria vuodessa.

MT

Metsänhoito ehkäisee tuhoja

Ensi vuonna voimaan tuleva uusi metsätuholaki asettaa lisävaatimuksia metsänomistajalle ja puunkorjaajalle. Parhaiten metsätuhoja ennaltaehkäistään hyvällä metsänhoidolla.

”Tuhoja ei torjuta yksin lakia kiristämällä. Tärkeintä on hyvä metsänhoito, jolla pidetään metsät kasvukunnossa ja puusto elinvoimaisena tuholaisia vastaan”, muistuttaa päällikkö **Jouni Väkevä** Metsäteollisuus ry:stä.

Eduskuntakäsittelyyn lähteneen lakiesityksen uusia vaatimuksia perustellaan muun muassa kaarnakuoriaistuhojen lisääntymisellä viime vuosina. Kirjanpainajakuoriaiset ovat kuivattaneet vanhoja kuusikoita erityisesti Kaakkois-Suomen alueella.

Lakiesitys velvoittaa kuljettamaan puutavarapinot ja vioittuneet puut pois metsästä nykyistä aikaisemmin, jotta estetään hyönteisten lisääntyminen.

MT

METSÄ PLUS -teema

MA 9.12.2013 SUURJAKELU

Soita heti 020 413 2321 ja varaa ilmoitustilaa teemanumerosta!

- Puuta myydään lähes miljoona mottia viikossa
- Metsätöiden koneellistuminen ja tehostuminen
- Moottorisahojen ja mönkijöiden kauppa 2013

Hyödynnä suositun teeman huomioarvo ja ole mukana omalla ilmoituksellasi.

Aineistopäivä 4.12.
Aineistot sähköpostilla:
ilmoitus@maaseuduntulevaisuus.fi

Numero ilmestyy 9.12. Aineistopäivä 4.12.

MetsäPlus -teemanumeron painosmäärä on
106 000 kpl
Lehden saavat tilaajien lisäksi 20 000 suurinta metsätilaa Pohjois--Suomessa.

www.maaseuduntulevaisuus.fi Metsä Plus -teema 9.12.2013 Painosmäärä 106 000 kpl

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti

Lukijamäärä 313 000 (KMT S12/K13)
Levikki 81 774 (LT/2012)

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatus vaatii taitoa

LAHTI (MT)
Ensi vuonna voimaan tuleva uusi metsälaki sallii metsän kasvattamisen eri-ikäisrakenteisena. Tasaikäisen metsän muuttaminen eri-ikäisrakenteiseksi vaatii sekä taitoa että aikaa.

Metsäntutkimuslaitos ja Suomen metsäkeskus järjestävät metsäammattilaisille koulutusta uusista metsänkäsittelymenetelmistä. Aiempaa kokemusta niiden käytöstä on harvalla, sillä menetelmät ovat tähän asti olleet käytännössä kiellettyjä. Niitä on sovellettu vain erityiskohteissa.

Metsälain uudistuksen lisäksi myös metsäalan organisaatioita pistetään uusiksi. Ajan henkenä on metsänomistajien päätäntävallan lisääminen. Metsäammattilaisten tehtäväksi jää vaihtoehtojen esittely.

”Muutos entiseen on suuri. Tähän asti itsenäisesti, ilman ammattiapua toimivat metsänomistajat ovat olleet harvinaisia poikkeuksia. Se ei ole edes ihme, sillä systeemit eivät ole heitä siihen kannustaneet”, toteaa johtava esittelijä **Ilkka Koivisto** Suomen metsäkeskuksesta.

Hän kertoi uusista metsän käsittelymenetelmistä Stora Enson toimihenkilöille viime viikolla Lahdessa.

Avohakkuita vastustetaan

Koivisto arveli, että yksi syy uudistukseen on avohakkuita ja istutusta vastustavien metsänomistajien määrän kasvu. Heille halutaan tarjota vaihtoehto.

”Avohakkuiden vastustaminen on ymmärrettävää. Harva metsänomistaja selviää enää itse metsän viljelystä ja jälkitöistä. Vieraalla teetettyinä ne taas ovat kalliita.”

Uusien menetelmien toivotaan vähentävän vaivaa ja säästävän kustannuksia.

Ongelmitta uusiin menetelmiin siirtyminen ei kuitenkaan käy. Epäonnistumisia tulee väistämättä.

Mahdotonta metsiköiden kasvattaminen eri-ikäisrakenteisena ei ole. Aikaa se kuitenkin ottaa.

Tasaikäisten metsikkökuvioiden muuttaminen eri-ikäisrakenteisiksi saattaa viedä jopa yhden kiertoajan eli kuutisenkymmentä vuotta.

Ajattelutapa muuttuu

Stora Enson metsäpalvelupäällikkö **Jarmo Tuovinen** pohti, että vielä muutama vuosi sitten olisi ollut vaikea uskoa, että eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatus muuttuu hyväksytyksi menetelmäksi. Hänkin korosti, että metsäammattilaisten tehtäväksi jää vaihtoehtojen esittäminen. Metsänomistaja tekee niiden perusteella ratkaisun.

Yksi ongelma on, ettei uusien menetelmien toimivuudesta voi antaa takuuta. Etenkään eteläisen Suomen rehevät maat eivät välttämättä uudistu ilman hoitotoimenpiteitä.

Metsänhoidon asiantuntija **Eljas Heikkinen** kertoi, että uusilla menetelmillä voi päästä suunnilleen samoihin tuottoihin kuin nykyisillä menetelmillä. Se edellyttää kuitenkin täydellistä onnistumista ja metsän uudistumista ongelmitta.

Heikkisen mukaan eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksen kannattavuuslaskelmissa nuoren metsän hoitokustannukset yleensä sivuutetaan. Rehevillä mailla hoitotoimia kuitenkin tarvitaan. Tukkoon heinittyneestä pienaukosta ei tuottoa irtoa.

”Metsänomistajalle kannattaa kertoa myös uusiin menetelmiin liittyvät riskit. Eri-ikäisrakenteisuuteen tähtäävä hakkuu ei takaa onnistumista. Sopimuskaavakkeelle kannattaa siksi varata tilaa vastuuvapauslausekkeille”, neuvoi Koivisto.

Kyselyitä tulee

Oston johtaja **Esa Ojala** Stora Ensosta kertoi metsänomistajien kyselevän uusista menetelmistä. Yhtiön puunhankintaorganisaation on siten osattava niiden käyttö.

”Metsänomistajien kiinnostus uusiin menetelmiin on jopa yllättävän suurta. Se varmasti liittyy asiasta käytyyn julkiseen keskusteluun. Metsänomistajat miettivät niiden sopivuutta itselleen.”

Ojalan mukaan uusien menetelmien käyttöön otto lisää korjuukustannuksia ja vähentää kantorahatuloja. Myös riski korjuuvaurioiden synnystä kasvaa.

”Kustannusten suuruudesta meillä ei ole vielä täyttä tietoa. Odotamme itsekin niistä vielä tarkempia laskelmia.”

Koulutusta annetaan

Metlan ja metsäkeskuksen seminaarikiertueella asiantuntijat antavat mahdollisimman käytännönläheisen kuvan eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksen mahdollisuuksista ja haasteista. Syksyn aikana eri puolella Suomea järjestettävissä koulutustilaisuuksissa pureudutaan eri-ikäisrakenteisen metsänhoidon perusteisiin ja menetelmiin.

Puuntuotosta ja metsätalouden tuottavuutta verrataan nykyisin vallitsevaan tasaikäiskasvatukseen esimerkkilaskelmien avulla. Lisäksi käsitellään puunkorjuun haasteita ja monimuotoisuuden säilymistä.

JARMO PALOKALLIO

Tapio uusii suosituksensa

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio uusii metsänhoidon suosituksensa. Metsälain uudistuksen jälkeen tarvetta on esimerkiksi eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksen suosituksille.

Tapion mukaan suositusten päivitystyö valmistuu vuodenvaihteeseen mennessä, mikäli metsälain käsittely etenee suunnitellusti. Metsänhoidon suosituksista löytyvät sekä perusteet että toimintamallit ja ohjeet erilaisen metsänhoidon toteuttamiseen.

”Metsänhoidon suosituksissa esitellään ensi kertaa muun muassa eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatus. Myös aiemmin erikseen julkaistut suositukset Pohjois-Suomen metsänhoitoon tulevat nyt mukaan pääteokseen”, kertoo johtaja **Olli Äijälä** Tapiosta.

Turvemaiden erillisistä harvennusmalleista luovutaan ja tilalle tulee toimintaohjeita turvemaametsien hoitoon.

Tapion vetämässä hankkeessa on mukana koko metsäala.

Keskeistä uudistuksessa on metsänomistajien erilaisten tavoitteiden ottaminen huomioon.

Uusissa ohjeissa paneudutaan myös töiden laatuun. Sitä varten omat määritelmänsä ja tarkistuslistat, joiden avulla töiden onnistumista voi arvioida.

Uudet suositukset on tarkoitus hyväksyä kahdessa erässä marras-joulukuun aikana. Suositukset julkaistaan verkossa ensi vuoden alussa suomeksi ja ruotsiksi, kun uusi metsälaki on astunut voimaan.

JARMO PALOKALLIO